

Nanna Baade og Laura Tholstrup

Lærebog i personskadeer- statning

2. udgave

||||KARNOV
GROUP

Nanna Baade og Laura Tholstrup
Lærebog i personskadeerstatning
2. udgave/1. oplag
Karnov Group Denmark A/S, København 2025

ISBN 978-87-619-4561-7

Omslag: Cathrine Understrup og Levi Hauch Baade
Sats: Integra, Indien
Tryk: Sowa Sp. z o.o. Warsaw, Polen

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret.
Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder f.eks., at
kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst & Node.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	15
 <i>Kapitel 1</i>	
Introduktion	17
1.1 Indledning	17
1.2 Kort om erstatningsansvarsloven	19
1.3 Kort om arbejdsskadesikringsloven	20
1.4 Samspillet mellem erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven	21
 <i>Kapitel 2</i>	
Årsagssammenhæng	23
1.1 Indledning	23
1.2 Den nødvendige betingelse	24
1.2.1 Årsagskonkurrence	25
1.2.2 Sårbarhedsprincippet	28
1.3 Beviskrav	32
1.3.1 Beviskravets størrelse	32
1.3.2 Delelementer i årsagsvurderingen	35
1.4 Særligt om årsagssammenhæng i arbejdsskadesager	38
1.4.1 Afgørelser om anerkendelse	38
1.4.1.1 En følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under	39
1.4.1.2 Skadebegreberne	40
1.4.1.2.1 Ulykker	40
1.4.1.2.2 Erhvervssygdomme	47
1.4.2 Afgørelser om udmåling	50
1.4.2.1 Princippet om erstatning for arbejdsskadens følger	50
1.4.2.2 Formodningsreglen	51
1.4.2.2.1 Beviskravet	56
1.5 Forskel i beviskravet efter EAL og ASL?	57

Kapitel 3

Adækvans	61
1.1 Indledning	61
1.2 Påregnelighedskriteriet	62
1.2.1 Særligt om psykiske skader	63
1.3 Indirekte skadelidte	65

Kapitel 4

Helbredelsesudgifter og andet tab	69
1.1 Indledning	69
1.2 Helbredelsesudgifter	71
1.3 Andet tab	72
1.3.1 Særligt om forsinket uddannelse	74
1.4 Fremtidige udgifter	76
1.5 Erstatningens størrelse	76
1.5.1 Tabsbegrænsningspligt	78
1.5.1.1 Behandlinger i privat regi	78
1.6 Særligt om transportudgifter	80
1.6.1 Skadelidtes transportudgifter	80
1.6.2 Transportudgifter til andre end den direkte skadelidte	81

Kapitel 5

Tabt arbejdsfortjeneste	83
1.1 Indledning	83
1.2 Erstatningens indtræden og ophør	84
1.2.1 Skadelidte er ikke længere uarbejdsdygtig	84
1.2.2 Der kan midlertidigt eller endeligt skønnes over erhvervsevnetabet	88
1.3 Opgørelse af erstatningen	92
1.3.1 Lønmodtagere	92
1.3.2 Selvstændigt erhvervsdrivende	96
1.3.3 Hjemmearbejdende	97
1.3.4 Ledige	98
1.3.5 Børn og unge	98
1.3.6 Studerende	99
1.3.7 Fradrag i erstatningen	100
1.3.7.1 Løn under sygdom	101
1.3.7.2 Dagpenge	101
1.3.7.3 Midlertidig afgørelse om erhvervsevnetab efter ASL	102

1.3.7.4	Forsikringsydelser, der har karakter af egentlig skadeserstatning	104
1.3.7.5	Lignende ydelser	106
1.3.7.6	Uddannelsesgodtgørelse	107

Kapitel 6

Svie og smerte		109
1.1	Indledning	109
1.2	Betingelser for at opnå ret til svie og smerte	109
1.3	Den tidsmæssige udstrækning	112
1.3.1	Skadelidte opfylder ikke længere betingelserne	112
1.3.2	Beløbsgrænsen nås	113
1.3.3	Méngraden kan vurderes	114
1.4	Godtgørelsens beløbsmæssige størrelse	115

Kapitel 7

Varigt mén		117
1.1	Indledning	117
1.2	Tidspunktet for fastsættelsen af méngraden	118
1.3	Fastsættelse af méngraden	118
1.3.1	Forudbestående mén og multiple skader	122
1.4	Beregning af godtgørelsen	124
1.4.1	Aldersnedsættelse	124
1.4.2	Mellemkommende død	125
1.4.2.1	Mellemkommende død, EAL	126
1.4.2.2	Mellemkommende død, ASL	127

Kapitel 8

Erstatning for tab af erhvervsevne		131
1.1	Indledning	131
1.2	Generelt om erhvervsevnetabserstatning	132
1.3	Tidspunktet for fastsættelsen af varigt erhvervsevnetab	132
1.4	Fastsættelsen af erstatningsbeløbet	133
1.4.1	Fastsættelse efter EAL	134
1.4.2	Fastsættelse efter ASL	134
1.4.3	Fastsættelse af erhvervsevnetabsprocenten	137
1.4.4	Fastsættelse af årslønnen	144
1.4.4.1	Årslønsberegning efter EAL	144
1.4.4.1.1	Hovedreglen i EAL	144
1.4.4.1.2	Undtagelsen, fastsættelse efter skøn	145
1.4.4.1.2.1	Deltidsansatte	146

1.4.4.1.2.2	Arbejdsløse og særlige erhvervsmæssige forhold	147
1.4.4.1.2.3	Selvstændigt erhvervsdrivende . . .	149
1.4.4.1.2.4	Særligt om unge under uddannelse	149
1.4.4.2	Årslønsberegning efter ASL	151
1.4.4.2.1	Deltidsansatte	152
1.4.4.2.2	Undtagelser til hovedreglen	155
1.4.4.2.2.1	Indtægten er påvirket af erhvervssygdom	156
1.4.4.2.2.2	Indtægten er påvirket af fravær efter barselsloven	157
1.4.4.2.2.3	Pasning af sygt eller handicappet familiemedlem	157
1.4.4.2.2.4	Skadelidtes profession ophører før folkepensionsalder	158
1.4.4.2.2.5	Selvstændige	160
1.4.4.2.2.6	Erhvervsevnen var nedsat forud for ulykken	160
1.4.4.2.2.7	Skadelidte afsoner straf, fængsel eller forvaring	161
1.4.4.2.2.8	Visse skadelidte under 23 år . . .	162
1.4.4.2.2.9	Skadelidte, der går på erhvervsrettet uddannelse	162
1.4.4.2.2.10	Visse nyuddannede	164
1.4.4.2.2.11	Folke- og førtidspensionister samt andre uden for erhverv. . .	164
1.4.4.2.2.12	Fleksjobansatte	165
1.4.4.2.2.13	Tjenestemandsansatte	166
1.5	Midlertidig erstatning for erhvervsevnetab	167
1.5.1	Midlertidig erhvervsevnetaberstatning, EAL	167
1.5.1.1	Betingelser for fastsættelse af midlertidigt erhvervsevnetab	168
1.5.2	Midlertidig erhvervsevnetaberstatning, ASL	169
1.6	Aldersnedsættelse	170
1.7	Børn og unge under 15 år	172
1.8	Uddannelsesgodtgørelse	173
1.8.1	Betingelser for tilkendelse af uddannelsesgodtgørelse	174
1.8.1.1	Anerkendt skade	174

1.8.1.2	Varigt mén på mindst 10 procent	174
1.8.1.3	Ingen endelig erhvervsevnetabsafgørelse . . .	175
1.8.1.4	Opsagt/uden for beskæftigelse ved studiestart	176
1.8.1.5	Kan ikke varetage hidtidig beskæftigelse . . .	176
1.8.1.6	Omskoling vil forbedre indtjeningssevnen . . .	176
1.8.1.7	Krav til uddannelsens karakter og varighed	177
1.8.2	Ydelsens omfang og beregning	178

Kapitel 9

Dødsfaldsydelser	181
1.1 Indledning	181
1.2 Den generelle regel i EAL § 12	182
1.2.1 Begravelsesudgifter	182
1.2.2 Forsørgertabserstatning efter EAL § 12	183
1.2.2.1 Erstatningens størrelse	184
1.3 Forsørgertabserstatning efter ASL § 22.	185
1.3.1 Erstatningens størrelse	185
1.4 Ægtefæller og samlever	186
1.4.1 Ægtefæller og samlever, EAL § 13	186
1.4.1.1 Erstatningens størrelse	188
1.4.1.1.1 Aldersnedsættelse	190
1.4.2 Ægtefæller og samlever, ASL § 20	191
1.4.2.1 Erstatningens størrelse	192
1.5 Børn	192
1.5.1 Erstatningens størrelse	193
1.6 Overgangsbeløb	194
1.6.1 Erstatningens størrelse	196

Kapitel 10

Godtgørelse for tort, krænkelse og godtgørelse til efterladte	197
1.1 Indledning	197
1.2 Tortgodtgørelse	197
1.2.1 Retsstridig krænkelse og skadevirkning	198
1.2.2 Godtgørelsens størrelse	202
1.2.1.1 Seksualforbrydelser	202
1.2.1.1.1 Voldtægt	203
1.2.1.1.2 Forsøg på voldtægt	204
1.2.1.1.3 Voldtægt uden anvendelse af vold eller trussel om vold	204

1.2.1.1.4	Blufærdighedskrænkelser og andre seksuelle forhold	205
1.2.1.1.5	Seksualforbrydelser mod mindreårige	205
1.2.1.2	Freds- og æreskrænkelser	206
1.2.1.3	Digitale seksuelle krænkelser	207
1.2.1.4	Seksuel chikane	208
1.3	Krænkelsgodtgørelse	209
1.3.1.	Godtgørelsens størrelse	211
1.4	Godtgørelse til efterladte	212
1.4.1	Den berettigede kreds	213
1.4.2	Forsæt eller grov uagtsomhed	215
1.4.3	Handlingens karakter og konsekvenser for den efterladte	216
1.4.4	Godtgørelsens størrelse	218

Kapitel 11

Differencekrav	221	
1.1	Indledning	221
1.2	Generelt om differencekrav	222
1.3	Pligten til at forfølge kravet efter ASL	224
1.4	Subrogation	228
1.5	Poster, der giver anledning til differencekrav	233
1.5.1	Særligt om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste	233
1.5.2	Særligt om erhvervsevnetabserstatning	234
1.5.3	Særligt om forsørgertabserstatning	237
1.6	Beregning af differencekravet	239

Kapitel 12

Kommunens sygedagpengeregres og arbejdsgivers regresret	243	
1.1	Indledning	243
1.2	Kommunens sygedagpengeregres	244
1.2.1	Generelt om sygedagpenge	244
1.2.2	Betingelser for kommunens sygedagpengeregres	245
1.2.2.1	Tab	246
1.2.3	Regresperioden	249
1.2.3.1	Nye sygeperioder og genoptagelse	250
1.2.4	Forsikringssselskabets underretningspligt	250
1.3	Arbejdsgivers regresret	251
1.3.1	Betingelser for arbejdsgivers regresret	252
1.3.2	Arbejdsgivers tabsbegrænsningspligt	253

Kapitel 13

Forelæggelse og tvisteløsning	255
1.1 Indledning	255
1.2 Vejledende udtalelser (alternativ tvisteløsning).	255
1.2.1 Vejledende udtalelse fra AES	255
1.2.1.1 Hvem kan indhente udtalelsen – og hvornår?	258
1.2.1.2 Krav til udtalelsen	258
1.2.1.2.1 Det tidsmæssige krav	259
1.2.1.2.2 De kvalitative krav	259
1.2.1.3 Vægtningen af AES' udtalelse.	261
1.2.1.4 Betaling for udtalelser	261
1.2.2 Vejledende udtalelse fra Patienterstatningen	262
1.2.2.1 Hvem kan indhente udtalelsen – og hvornår?	263
1.2.2.2 Sagsbehandlingstider	264
1.2.2.3 Betaling for udtalelser	264
1.3 Retslægerrådet.	265
1.3.1 Den bevismæssige værdi af Retslægerrådets udtalelser	266
1.4 Typiske bevismidler i personskadesager, erklæringer mv.	268

Kapitel 14

Betaling, regulering og forrentning	271
1.1 Indledning	271
1.2 Betaling, regulering og forrentning efter EAL	272
1.2.1 Betaling.	272
1.2.1.1 Acontoerstatning og udstykning	275
1.2.1.1.1 Tilbagebetaling eller modreg- ning	277
1.2.2 Regulering.	279
1.2.3 Forrentning.	280
1.3 Betaling, regulering og forrentning efter ASL	283
1.3.1 Betaling.	283
1.3.2 Regulering.	284
1.3.3 Forrentning.	285

Kapitel 15

Overdragelse af krav, kreditorfølgning mv.	287
1.1 Indledning	287
1.2 Overførelse af erstatning og godtgørelse.	288

1.3	Formuedeling mellem ægtefæller	288
1.4	Den erstatningsberettigede afgår ved døden	290
1.5	Særligt om tabt arbejdsfortjeneste	291
1.6	Kreditorforfølgning	291

Kapitel 16

Genoptagelse	295
1.1 Indledning	295
1.2 Genoptagelse efter EAL	295
1.2.1 Sagen er afsluttet	295
1.2.2 Væsentlige ændringer i de faktiske omstændigheder	297
1.2.3 Særligt om helbredelsesudgifter, andet tab, svie og smerte samt tabt arbejdsfortjeneste	299
1.2.4 Hvem kan kræve sagen genoptaget	300
1.2.5 Beregning af mergodtgørelse- eller erstatning	301
1.3 Genoptagelse efter ASL	301
1.3.1 Genoptagelse efter ASL § 41	302
1.3.1.1 Genoptagelse af afviste sager	302
1.3.1.2 Genoptagelse af udmålingsafgørelser	304
1.4 Forvaltningsretlige principper om ulovbestemt genoptagelse	306
1.4.1 Betingelser for ulovbestemt genoptagelse	307
1.4.2 Passivitet	308

Kapitel 17

Forældelse	311
1.1 Indledning	311
1.2 Generelt om forældelse	312
1.3 Forældelse af krav efter EAL	313
1.3.1 Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt	313
1.3.2 Suspension af forældelsesfristen	316
1.3.3 Den absolutte frist	319
1.3.4 Egentlig og foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen	320
1.3.4.1 Egentlig afbrydelse af forældelsesfristen	321
1.3.4.2 Foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen	322
1.3.5 Fravigelse ved aftale	327
1.3.6 Successiv forældelse	329
1.4 Forældelse af krav efter ASL	331
1.4.1 Forældelsesfristens længde	331
1.4.1.1 Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt	332

1.4.2	Arbejdsskaden er anmeldt inden forældelsesfristens udløb	336
1.4.2.1	Søgsmålsfrist og tvungen rekurs	338
1.4.3	Den absolutte frist	340

Kapitel 18

Særlige erstatningsordninger	341	
1.1	Indledning	341
1.2	Offererstatningsordningen	341
1.2.1	Betingelser	343
1.2.2	Dækning fra anden side	345
1.2.3	Udmåling af erstatning m.v.	346
1.3	Voldsskadeforsikring	346
1.3.1	Omfattede arbejdsgivere	348
1.3.2	Øvrige betingelser	349
1.4	Patientskadesystemet	350
1.4.1	Omfattede skader	351
1.4.2	Udmåling af erstatning m.v.	352
1.4.3	Nedsættelse, regres m.v.	354
1.5	Produktansvar	354
1.5.1	Produktansvarsloven	355
1.5.2	Erstatningsudmåling m.v.	357
1.6	Ulykkesforsikring	357
Domsregister	359	
Stikordsregister	363	